

ORIGINAL RESEARCH PAPER

A comparative study of internships at the Farhangian University (Iran) and teacher training centers in Finland

Atiyeh Malekzadeh*¹, Somayeh Kazemi²

¹ Department of English Language Teaching, Farhangian University, Tehran, Iran.

² Department of Educational Science, Farhangian University, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Keywords:

comparative study, Farhangian university, Finland, teacher training, practicum, Iran

² .Corresponding author

atiehmalekzadeh@gmail.com

Background and Objectives: The aim of this research is to study a comparative examination of the practicum program at the University of Teacher Education in Iran and Finland. **Methods:** To this end, using a comparative method, the differences and similarities of the practicum program in the two countries were investigated. The required information to answer the questions was gathered through the official websites of specialized collections, library resources, and reputable articles in both countries. The research is qualitative in nature and employs a comparative and descriptive method. The research population includes all teacher training universities with a practicum program. **Findings:** A comparison of the practicum at these two universities was conducted in terms of the characteristics of the practicum program and the curriculum content. The findings of the study indicate that there are similarities between the full-time practicum programs in the two countries. **Conclusion:** The findings of this study can help decision-makers and planners in the Iranian teacher education system address potential shortcomings in the implementation of practicum programs at the University of Teacher Education in Iran.

ISSN (Online): 2980-7948

DOI: 10.48310/jcdr.2024.16021.1093

Received: 2024-03-13

Reviewed: 2024-07-30

Accepted: 2024-08-10

pp: 138-152

Citation (APA): Malekzadeh, A., & Kazemi, S. (2024). A Comparative Study of Internships at the Farhangian University (Iran) and Teacher Training Centers in Finland. *Journal of research in curriculum studies*, 3(2), 138-152.

 <https://doi.org/10.48310/jcdr.2024.16021.1093>

بررسی تطبیقی دوره کارورزی دانشگاه فرهنگیان (ایران) و مراکز تربیت معلم فنلاند

مقاله پژوهشی

عطیه ملک زاده*؛ سمیه کاظمی^۲^۱ گروه آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایرانatiehmalekzadeh@gmail.com^۲ گروه آموزش علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

پیشینه و اهداف: هدف از پژوهش حاضر، مطالعه تطبیقی دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان ایران با دانشگاه‌های تربیت معلم فنلاند است زیرا کیفیت تربیت معلمان به میزان زیادی وابسته به کیفیت برگزاری دوره کارورزی و میزان اهمیت به این دوره می‌باشد. **روش‌ها:** به این منظور با استفاده از روش تطبیقی، تفاوت و شباهت‌های دوره کارورزی دو کشور بررسی شد. اطلاعات مورد نیاز برای پاسخگویی به پرسش‌ها از طریق وب سایت رسمی مجموعه‌های تخصصی، منابع کتابخانه‌ای و هم چنین اسناد رسمی، مقالات معتبر در دو کشور گردآوری شد. پژوهش از نظر ماهیت کیفی و از نظر روش اجرا تطبیقی و توصیفی است. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشگاه‌های فرهنگیان دو کشور ایران و فنلاند که دوره کارورزی را ارائه می‌دهند، بود. **یافته‌ها:** مقایسه کارورزی این دو دانشگاه در دو بعد ویژگی‌های دوره کارورزی و محتوای برنامه درسی انجام شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از نظر دوره‌های کارورزی تمام وقت، شباهت‌هایی بین دو کشور وجود دارد اما برنامه کارورزی این دو کشور به لحاظ ساختار و سرفصل‌های برنامه درسی متفاوتند. تعداد دوره‌های کارورزی در فنلاند و ایران مشابه یکدیگر هستند. همچنین در هر دو کشور دوره کارورزی رویکردی مشابه دارد. اما بین نظام تربیت معلم فنلاند با ایران در مواردی همچون میزان واحدهای کارورزی، اهداف، طول دوره (ساعت و ترم)، مکان تفاوت‌هایی اساسی وجود دارد. **نتیجه‌گیری:** یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از نظر دوره‌های کارورزی تمام وقت، شباهت‌هایی بین دو کشور وجود دارد. یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند به تصمیم گیران و برنامه ریزان نظام تربیت معلم ایران در رفع نقیصه‌های احتمالی موجود در اجرای دوره‌های کارورزی در دانشگاه فرهنگیان کمک کند.

DOI:

10.48310/jcdr.2024.16021.1093

واژه‌های کلیدی:

ایران، تربیت معلم فنلاند، دانشگاه فرهنگیان، کارورزی، مطالعه تطبیقی

۱. نویسنده مسئول

atiehmalekzadeh@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲-۰۹-۱۰ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲-۱۱-۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲-۱۲-۲۴ شماره صفحات: ۱۳۸-۱۵۲

COPYRIGHTS

©۲۰۲۴ *Atiyeh Malekzadeh & Somayeh Kazemi*. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

مقدمه

با توجه به گسترش و رشد چشمگیر دانشگاه فرهنگیان در دهه اخیر و افزایش هر ساله علاقه مندی و تقاضای ورود به آن از سمت داوطلبان برای تحصیل در رشته‌های کارشناسی پیوسته که در دانشگاه فرهنگیان ارائه می‌شوند و در نتیجه افزایش دانش آموختگان از این دانشگاه برای شروع حرفه معلمی و جذب در بدنه آموزش و پرورش، ضرورت اهمیت و توجه به دوره کارورزی بیش از پیش نمایان می‌شود زیرا که قطع به یقین کارورزی بخش مهم دوره تربیت معلم و آماده سازی دانشجو معلمان برای شروع زندگی حرفه‌ای خود از طریق مواجهه عینی با مسائل روز آموزش و پرورش و همچنین پیوند مبانی نظری از پیش مطالعه شده و کاربرد آن در زندگی واقعی می‌باشد، امروزه یکی از دغدغه‌های اصلی سیاست گذاران و برنامه ریزان آموزش و پرورش در بسیاری از کشورهای پیشرفته و به خصوص در ایران به دلیل افزایش محبوبیت دانشگاه فرهنگیان از سمت متقاضیان برای ورود و تحصیل در این دانشگاه و به دلیل حساسیت‌ها و ظرافت‌های مسائل تعلیم و تربیت و میزان اثر گذاری معقوله معلمی در جامعه توجه به دوره کارورزی و افزایش کیفیت اجرای آن به عنوان قلب تپنده برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان در جهت اعتلای صلاحیت‌های حرفه‌ای دانشجو معلمان است. در این راستا یکی از مهم‌ترین راهکارهایی که توجه صاحب نظران و برنامه ریزان را به خود جلب کرده است مطالعات تطبیقی در زمینه دوره کارورزی و پیشبرد اهداف آن همگام با تحولات جهانی می‌باشد. توجه به برنامه‌های تربیت معلم همگام با تحولات جهانی، در عصری که عصر دانایی و فناوری اطلاعات معرفی شده است از مباحث حائز اهمیتی می‌باشد که توجه بسیاری از صاحب نظران را به خود جلب کرده است. (اسلامی و همکاران، ۱۳۹۷).

نظری (۱۳۹۹) در پژوهش خود اشاره می‌کند که کارایی نظام تربیت معلم ارتباط و پیوستگی زیادی با توفیقات دوره‌های کارورزی دارد و به همین علت در دهه‌های اخیر کارورزی در زمینه شکل گیری و توسعه مهارت‌های آموزشی دانشجو معلمان توجه زیادی را به خود جلب کرده است. تا جایی که از دوره کارورزی به عنوان وسیله‌ای در جهت بهبود آمادگی‌های تئوری و عملی دانشجو معلمان برای پذیرش مسئولیتی حرفه‌ای در محیط کلاس و مدرسه اطلاق می‌شود (احمدی و الهامیان، ۱۳۹۹).

ژانگ (۲۰۲۱) معتقد است با اصلاح و توسعه نظام تربیت معلم و همچنین بها یافتن پژوهش در زمینه کارورزی این موضوع به عنوان اوج عملکرد نظام‌های تربیت معلم تلقی خواهد شد و در نتیجه مورد توجه پژوهشگران و دولت‌های مختلف قرار خواهد گرفت. بررسی نظام‌های ساختاری تربیت معلم کشورهای مختلف از طریق تبادل علمی و بومی سازی یکی از کارکردهای پراهمیت مطالعات تطبیقی به شمار می‌روند. در واقع انجام چنین پژوهش‌هایی باعث مطلع شدن از نوآوری‌های انجام شده در جهان و انتقال آن به تربیت معلم کشورهای مختلف شود. (حیدری عبدی، ۱۳۷۴). در واقع توجه به نوع بینش کشورهای مختلف، راهبردهای مورد استفاده و مورد مطالعه قردادن ثمرات آن نکات ارزشمند و مهمی را دربر خواهد داشت. مطالعه تطبیقی زیر نظام‌های تربیت معلم و مقایسه آنها با کشورهای توسعه یافته در جهت ارتقا و توسعه زیر نظام‌ها به کشور کمک شایانی می‌کند (نظری، ۱۴۰۱).

کارورزی فعالیتی است که در طی آن دانشجو معلمان پلی بین آموخته‌های تئوری قبلی و مهارت‌های ضروری معلمی می‌سازند و فرصت‌هایی در اختیار آنها قرار داده می‌شود تا مهارت‌هایی همچون کلاس داری، معلمی و آشنایی با فرهنگ دانش آموزان مختلف را بیاموزند. (براون، ۲۰۰۸). در تربیت معلمان دوره کارورزی به عنوان یک تمرین حیاتی و دارای اهمیت توسعه حرفه‌ای به شمار می‌رود و یک مرحله حساس و ضروری برای هر دانشجو معلم در برنامه آموزش معلمان برای تبدیل شدن به یک مربی تمام عیار از جنبه‌های مختلف محسوب می‌شود (میکوس و همکاران، ۲۰۲۲؛ روگایان و روسیا، ۲۰۲۱؛ اوگالینگان و همکاران، ۲۰۲۱). طبق یافته‌های پژوهشی جعفریان و محمودی (۱۳۹۸) مهم‌ترین ثمره طرح کارورزی انتقال تجربه از معلم راهنما به دانشجو می‌باشد و این امر به ادغام هرچه بیشتر تئوری و

¹Brown

عمل کمک می‌کند. کارورزی از طریق گره زدن تئوری‌ها به واقعیات زمینه را در جهت انجام کارمستقل، توانایی حل وظایف آموزشی و نقش قابل ملاحظه‌ای در توسعه حرفه‌ای دانشجو معلمان در سطح مدرسه و کلاس پدید می‌آورد (احمدی و الهامیان، ۱۳۹۹). حجازی (۱۴۰۱) در پژوهشی دغدغه اصلی دانشجو معلمان در دوره کارورزی را به طور کلی در دو طبقه دسته بندی کرده است. اولین مورد تحقق شایستگی‌های معلمی و میل به رسیدن به استانداردهای بالا در زمینه‌های مختلفی همچون تدریس، کلاس داری و یادگیری و دومین مورد کاربردی کردن دانش نظری مربوط به رشته‌های تعلیم و تربیت بیان کرده است و هدف از رسیدن به این دو عامل به دست آوردن توانمندی‌های لازم ذکر شده است تا بلافاصله پس از دانش آموختگی از دانشگاه فرهنگیان به کار حرفه‌ای خود بپردازند و در این زمینه در موفق‌ترین حالت بتوانند عمل کنند.

اهمیت دوره کارورزی در نظام تربیت‌معلم تا جایی است که موسسه ملی آموزش (۱۳۹۹) کارورزی را به عنوان قلب برنامه‌های درسی توصیف کرده است. و موسی پور (۱۳۹۷) از آن به عنوان ستون فقرات برنامه‌های درسی و عامل پیوند دهنده آموزش‌های متنوع یاد می‌کند. تلخابی و فقیری (۲۰۱۴) معتقدند که در طی دوره کارورزی دانشجو معلمان تجارب با ارزشی در زمینه موقعیت آینده و محیط کاری خود همچنین به آنها قابلیت ارزیابی توانمندی و استعدادهای خود را می‌دهد و می‌تواند شکافی که بین دروس تئوری و کلاس‌ها وجود دارد را با بدست آوردن توانمندی‌ها و مهارت‌ها پر کند همچنین دانشجو معلمان را با فعالیت‌های کارآمد و سودمند آشنا سازد. (چوی و همکاران، ۲۰۱۴) در پژوهشی دریافتند که دوره‌های کارورزی از طریق بهره مندی از تجارب معلمان با تجربه به رشد و بهبود شایستگی‌های معلمی دانشجو معلمان کمک شایانی می‌کند.

علیرغم تحقیقات گسترده‌ای که در زمینه آموزش و پرورش تطبیقی صورت گرفته است موضوع بررسی تطبیقی دوره کارورزی در ایران و مقایسه آن با سایر کشورهای جهان مورد غفلت قرار گرفته است. در این قسمت به برخی از این تحقیقات صورت گرفته اشاره می‌شود. بازوبندی، دانش و بختیاری (۲۰۲۳) در پژوهشی به مطالعه و مقایسه ویژگی‌های دوره کارورزی، مدت زمان و محتوای دوره کارورزی در هر یک از دانشگاه‌های مذکور پرداختند. حجازی و بختیاری (۲۰۲۱) در پژوهشی دیگر مهم‌ترین وجوه شباهت و تفاوت کارورزی کشورهای سنگاپور و استرالیا را با دوره کارورزی در ایران مقایسه کردند. بواخانی و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای اظهار می‌کنند در هر سه کشور استرالیا، سنگاپور و ترکیه، الگوهای بازنگری برنامه درسی به طور قابل ملاحظه‌ای از زمینه‌های محلی و واقعیت‌های محیطی می‌باشد سنگاپور بر اساس مدل "مادام العمر، عمیق وسیع و هوشیارانه" عمل می‌کند در حالیکه در برنامه تربیت‌معلم ترکیه ملاک عمل بر اساس تربیت معلمان با مهارت برای آماده سازی نسل جوان برای زندگی در اروپا می‌باشد. ژانگ (۲۰۲۱) در مطالعه تطبیقی کارورزی چین و استرالیا اشاره می‌کند که اهداف کارورزی در هر دو کشور بر شکل گیری ایده‌های آموزشی و به کاربردن دانش حرفه‌ای می‌باشد اما در دانشگاه تربیت‌معلم چین برخلاف استرالیا نظارت و کنترل کمتری بر فرآیند کارورزی صورت می‌گیرد. در مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش معمولاً کشورهای پیشرو در این زمینه مورد تحقیق و بررسی قرار می‌گیرند تا از تجربیات موفق نظام آموزشی آنها بهره گرفته شود و چشم اندازی برای الگو گیری و رشد و پیشرفت کشورهای دیگر ترسیم شود. نظری (۱۴۰۲) در پژوهشی خاطر نشان کرده است از مهم‌ترین مشکلات دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان به نبود ارتباط سیستمی قوی بین سه ارگان آموزش و پرورش، سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان و دانشگاه‌ها و پردیس‌ها و عدم توجه به شرح وظایف هریک از این سازمان‌ها می‌توان اشاره کرد. این در حالی است که یک ارتباط قوی و نظام مند بین سه رکن مذکور در تربیت‌معلم سنگاپور مشاهده می‌شود. وی در بخشی دیگر به مقایسه کلید واژه‌های پرتکرار و حائز اهمیت در دانشگاه فرهنگیان و تربیت‌معلم سنگاپور می‌پردازد. در تربیت‌معلم سنگاپور واژه‌هایی کلیدی همچون درک، افزایش آگاهی، علاقه مندی و میزان

اشتیاق دانشجویان معلمان، رشد تفکر انتقادی دانشجویان معلمان مورد تأکید هستند این در حالی است که در دانشگاه فرهنگیان به مفاهیمی همچون ارائه گزارش کارورزی، ثبت واکاوی، اقدام پژوهی و... پرداخته می‌شود.

بنابراین پژوهش حاضر در نظر دارد به بررسی مقایسه دوره کارورزی دو کشور فنلاند و ایران بپردازد. دلیل انتخاب کشور فنلاند برای انجام این مطالعه تطبیقی آن است که آموزش و پرورش این کشور یکی از موفق‌ترین نظام‌های آموزشی در جهان به شمار می‌آید که در طی سه دهه توانسته است نظام آموزش و پرورش خود را که قبلاً در سطح متوسطی قرار داشت امروزه به یکی از موفق‌ترین سیستم‌های آموزشی ارتقا دهد تا حدی که دانش آموزان این کشور در آزمون‌های بین‌المللی همچون آزمون پی‌زا (PISA) عملکردی عالی از خود به نمایش بگذارند. پژوهش‌ها و تحقیقات گوناگون گویای آن است که یک عامل اصلی و کلیدی را دلیل موفقیت فنلاند بیان کرده‌اند عاملی که بقیه عوامل را دیگر را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد و آن چیزی جز معلمان توانمند در یک سیستم آموزشی نمی‌باشد (سالبرگ، ۲۰۱۲) به همین دلیل نظام تربیت معلمان و به خصوص دوره کارورزی در این کشور به عنوان مهم‌ترین عامل که عنصر کلیدی و مهم موفقیت در سیستم آموزشی یک کشور محسوب می‌شود باید مورد توجه فراوان قرار گیرد. بر این اساس این مقاله درصدد پاسخگویی به سوالات زیر می‌باشد:

(۱) ویژگی‌های دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت معلم چیست؟

(۲) تفاوت‌ها و شباهت‌های دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت معلم فنلاند کدام اند؟

روش پژوهش

این تحقیق یک پژوهش کیفی و از نوع تطبیقی است و اطلاعات و داده‌های مورد نیاز از طریق مراجعه به اسناد و مدارک کتابخانه‌ای، گزارش پژوهشی و جست و جو در شبکه جهانی اینترنت، سایت‌های آموزش و پرورش، به ویژه در سایت‌های آموزش و پرورش ایران و فنلاند جمع آوری شده و الگوی جرج بردی در بررسی تطبیقی مورد استفاده قرار گرفته است. این الگو شامل چهار مرحله توصیف (یادداشت برداری و تدارک اطلاعات کافی برای توصیف پدیده‌ها و بررسی آنها در مرحله بعدی) تفسیر (شامل واری‌های اطلاعاتی که در مرحله اول پژوهشگر به توصیف آن پرداخته است. همجواری (شامل بررسی اطلاعات، طبقه بندی و کنارهم قرار دادن به منظور فراهم آوردن چارچوبی برای مرحله بعدی) و مقایسه (شامل توجه به جزییات بر اساس تشابه‌ها و تفاوت‌ها و تحلیل) آنها بود. علت انتخاب کشور فنلاند برای این مطالعه تطبیقی آن است که امروزه فنلاند یکی از موفق‌ترین کشورها به شمار می‌آید به طوری که در طی سه دهه توانسته است نظام آموزش خود را که در سطح متوسطی قرار داشت به یک نظام آموزشی پیشرفته ارتقا دهد (بختیاری و احمدی، ۱۳۹۸).

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش بر اساس مدل بردی به شرح زیر است :

مرحله اول و دوم: توصیف و تفسیر

سوال اول: ویژگی‌های دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت دبیر فنلاند چیست؟

ویژگی‌های دوره کارورزی دانشگاه فرهنگیان

بر اساس رویکرد بردی مرحله توصیف شامل یادداشت برداری و ارائه اطلاعات کافی برای بررسی موضوع مورد تحقیق می‌باشد. در این تحقیق درباره عناصر مورد مطالعه با بررسی مدارک مختلف درباره دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان ایران و دانشگاه‌های تربیت معلم فنلاند است. ویژگی‌های مرتبط با دوره کارورزی مربوط به عناصر، تعداد دوره‌های کارورزی، تعداد واحد، طول دوره، اهداف و مکان می‌شود. سپس در مرحله تفسیر به واری‌های اطلاعات توصیف شده در مرحله توصیف پرداخته شد.

قدمت تربیت‌معلم در ایران به بیش از صدسال می‌رسد اما در دهه‌های اخیر با تاسیس دانشگاه فرهنگیان برنامه کارورزی از اهمیت و توجه خاصی برخوردار شده است و به عنوان یکی از واحدهای اصلی برنامه درسی مورد توجه قرار گرفته است. در واقع سال ۱۳۹۲ با ارزش قائل شدن برای برنامه کارورزی واتخاذ رویکرد تاملی و برنامه ریزی برای تربیت‌معلم فکور نقطه عطفی در نظام تربیت‌معلم ایران محسوب می‌شود.

تعداد واحد و طول دوره در دانشگاه فرهنگیان :

مطالعه ساختار جدید برنامه کارورزی نشان می‌دهد که این برنامه شامل ۴ ترم کارورزی به صورت متوالی (کارورزی ۱، کارورزی ۲، کارورزی ۳، کارورزی ۴) و ۸ واحد درسی در دوره کارشناسی پیوسته ارائه می‌شود که دانشجویان در مجموع ۵۱۲ ساعت آموزشی از کل ساعات آموزشی در معرض فرصت‌های یادگیری قرار می‌گیرند. در دانشگاه فرهنگیان برنامه کارورزی برای تمامی رشته‌ها اعم از ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم یکسان است.

جدول ۱- طول و زمان دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان

دوره	طول دوره	زمان دوره
کارورزی ۱	۱۶ روز: ۱۰ روز مرکز + ۶ روز مدرسه (هفته‌ای یک روز)	نیم سال اول سال سوم
کارورزی ۲	۱۳ روز (هفته‌ای یک روز)	نیم سال دوم سال سوم
کارورزی ۳	۱۶ روز (هفته‌ای یک روز)	نیم سال اول سال چهارم
کارورزی ۴	۱۳ روز (هفته‌ای یک روز)	نیم سال دوم سال چهارم

همانگونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان موظف هستند در چهارسال تحصیل خود جمعاً ۵۸ روز یعنی ۱۴,۹٪ از کل دوره آموزشی خود را در مدارس سپری کنند. دوره کارورزی در دانشگاه‌های فرهنگیان در ایران از نیم سال اول سومین سال تحصیل شروع می‌شود و تا نیم سال دوم چهارمین سال تحصیلی ادامه دارد. این بدین معناست که دوره کارورزی در دانشگاه فرهنگیان به مدت دو سال (چهار نیم سال) به طول می‌انجامد. که در کارورزی شماره ۱ دانشجو معلمان موظف اند ۶ روز را در مدرسه و ۱۰ روز باقی مانده را در مرکز و تحت آموزش باشند. در کارورزی ۲ دانشجو معلمان بصورت هفته‌ای یک روز که جمعاً ۱۳ جلسه می‌شود در مدارس کارورزی که از قبل تعیین شده است حضور یابند. کارورزی ۳ شامل ۱۶ روز (هفته‌ای یک روز) جلسه حضور در مدرسه می‌شود. و درنهایت کارورزی ۴ طبق تقویم آموزشی تعریف شده در دانشگاه فرهنگیان از دانشجو معلمان خواسته می‌شود که به مدت ۱۳ جلسه در مدرسه کارورزی حاضر شوند. دانشجو معلمان به طور کلی موظف به گذراندن ۶۴ روز کارورزی در مدارس هستند. همان گونه که مشاهده شد کارورزی در دانشگاه فرهنگیان به صورت هفته‌ای یک مرتبه در مدرسه کارورزی می‌باشد و مابقی ساعات آموزشی را دانشجویان در دانشگاه به تحصیل مابقی دروس تئوری و عملی در کنار دوره کارورزی مشغول می‌شوند.

تعداد واحد و طول دوره در دانشگاه فنلاند

در دانشگاه‌های تربیت‌معلم فنلاند حداقل مدرک برای کسب شایستگی حضور در کلاس درس معلمان دوره ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم کارشناسی ارشد می‌باشد و متناسب با این موضوع نیز برنامه کارورزی در نظام تربیت‌معلم فنلاند تفاوت عمده‌ای از لحاظ تعداد واحد و طول دوره با کارورزی در ایران دارد. در این قسمت تعداد واحد و طول دوره کارورزی در فنلاند بررسی می‌شود. البته برنامه درسی کارورزی به خصوص توزیع واحدهای کارورزی با

توجه به شرایط محلی در هریک از دانشگاه‌های تربیت‌معلم فنلاند ممکن است متغیر باشد که در این بخش دانشگاه جاویسکیلا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۲- برنامه کلی کارورزی تربیت‌معلم فنلاند

برنامه کارورزی دوره کارشناسی	برنامه کارورزی دوره کارشناسی ارشد
کارورزی ۱ (توانش و تخصص)	کارورزی ۳ ۸ واحد
کارورزی ۲	کارورزی ۴ ۸ واحد

همانگونه که در جدول فوق مشاهده شد در تربیت‌معلم فنلاند نیز ۴ دوره کارورزی ارائه می‌شود. با این تفاوت که کارورزی ۱ (پنج واحد) و کارورزی ۲ (شش واحد) در دوره کارشناسی و کارورزی ۳ (هشت واحد) و کارورزی ۴ (هشت واحد) در دوره کارشناسی ارشد ارائه می‌شود.

با توجه به اینکه در دانشگاه فرهنگیان حداقل مدرک برای کسب شایستگی معلمی برخلاف فنلاند، کارشناسی ارشد می‌باشد در این قسمت برای سهولت در مقایسه، برنامه کارورزی دوره کارشناسی در فنلاند مورد بحث و بررسی دقیق قرار می‌گیرد.

جدول ۳- برنامه کارورزی دوره کارشناسی تربیت‌معلم فنلاند

برنامه کارورزی دوره کارشناسی
کارورزی ۱ کل دوره ۷ هفته می‌باشد
کارورزی ۲ کل دوره ۵ هفته می‌باشد.

مرحله سوم و چهارم: همجواری و مقایسه با مقایسه کارورزی ۱ و ۲ در دانشگاه فرهنگیان و تربیت‌معلم فنلاند میتوان دریافت که تعداد روزهای کارورزی در فنلاند بطور چشمگیری از دانشگاه فرهنگیان بیشتر می‌باشد. دانشجوی معلمان در کارورزی ۱ به مدت ۷ هفته دوران کارورزی خود را سپری می‌کنند. این در حالی است که دانشجوی معلمان در ایران فقط به مدت ۶ روز در مدارس کارورزی حضور می‌یابند. در کارورزی ۲ دانشجوی معلمان در ایران به مدت ۱۲ روز در مدارس حضور می‌یابند در حالی که این اختلاف تعداد روزهای کارورزی بازم به میزان زیادی قابل توجه می‌باشد و در فنلاند کارورزی ۲ به مدت ۵ هفته می‌باشد. ه طور کلی دانشجوی معلمان فنلاندی مدت زمان زیادی تری را در مدارس کارورزی می‌گذرانند.

اهداف و انتظارات دوره کارورزی دانشگاه فرهنگیان :

مرحله اول و دوم: توصیف و تفسیر

اهداف و انتظارات برنامه کارورزی در دانشگاه فرهنگیان بدین شرح تنظیم شده است:

جدول ۴- اهداف و انتظارات برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان

ایران در کارورزی یک: با مشاهده تاملی مسئله‌های آموزش ی-تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آنها را تبیین نماید.

کارورزی دو: با تداوم موقعیت یادگیری (در سطح کلاس یا مدرسه) مشکلات / نیازهای فردی، گروه‌های کوچک / بزرگ شناسایی / بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات / نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید.

کارورزی سه: با تحلیل محتوای درسی / کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده و تاثیرات آن بر نتایج توانایی دانش آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد. نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب کنش پژوهی فردی گزارش کند.

کارورزی چهار: با تحلیل محتوای برنامه درسی / کتاب درسی واحد یادگیری برای کسب شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه درسی را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه طراحی، اجرا و تاثیر آن را در بهبود عملکرد دانش آموزان مورد ارزیابی قرار دهد. با ثبت و واکاوی تجربیات در فرآیند درس پژوهی، یافته‌های حاصل از عملکرد حرفه‌ای خود در سطح مدرسه را گزارش نماید (معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان، ۱۳۹۷ الف)

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود اهداف متنوع و متفاوتی در هر یک از دوره‌های کارورزی تعیین شده است که انتظار می‌رود دانشجو معلمان به اهداف تعریف شده در هر دوره دست یابند و سپس به مراحل بعد منتقل شوند.

اهداف و انتظارات کارورزی در کشور فنلاند بر اساس پژوهش‌های سالبرگ (۲۰۱۱) و کانسنن (۲۰۰۳) شامل دو هدف اصلی توسعه تامل و توسعه تدریس می‌باشد که اهداف جزئی‌تر در جدول زیر مشخص شده است:

جدول ۵- اهداف و انتظارات برنامه کارورزی در کشور فنلاند

انتظارات کارورزی یک	انتظارات کارورزی دو	انتظارات کارورزی سه	انتظارات کارورزی چهار
-درک محتوای درسی	-آشنایی با شیوه‌های تدریس مختلف	-برنامه ریزی برای یک جلسه کامل	-تدریس مستقل
-تجزیه و تحلیل و طراحی درس	-آشنایی با شیوه‌های ارزیابی	-به کارگیری مهارت‌های تفکر پژوهش محور	-به کارگیری مهارت های تفکر پژوهش محور
-آشنایی با محیط مدرسه	-آشنایی با شیوه‌های برنامه‌ریزی برای تدریس	-انتخاب موضوعات احتمالی برای پایان نامه	-انتخاب موضوعات احتمالی برای پایان نامه
-آشنایی با شیوه‌های برقراری ارتباط با دانش آموزان		کارشناسی ارشد	کارشناسی ارشد
-شناخت و ارزیابی موقعیت یادگیری			

مرحله سوم و چهارم: همجواری و مقایسه

چنانچه که مشاهده می‌شود تربیت‌معلم فنلاند برخلاف تربیت‌معلم در ایران اهداف جداگانه برای هر دوره از کارورزی ندارد و بطور کلی دو هدف گسترده را پوشش می‌دهد که در همه دوره‌های کارورزی برای رسیدن به آنها تاکید می‌شود. اما در دانشگاه فرهنگیان هر دوره اهدافی جداگانه دارد که در هر دوره با رسیدن به این انتظارات اهدافی جدید در دوره‌های بالاتر تعریف می‌شود. در کارورزی شماره ۱ دانشگاه فنلاند دانشجو معلمان علاوه بر رسیدن به

انتظارات تعریف شده در کارورزی شماره ۱ دانشگاه فرهنگیان باید توانایی تحلیل محتوای کتب درسی را هم به دست آورده و قدرت تجزیه و تحلیل و طراحی درسی را نیز داشته باشند. در ۲ کارورزی شماره دانشگاه فرهنگیان دانشجوی معلمان باید توانایی شناسایی مشکلات یا نیازهای فردی را در محیط مدرسه یا کلاس داشته باشند و برای رفع مشکلات راه حل‌هایی را پیشنهاد دهند. برخلاف آن در کارورزی شماره ۲ فنلاند دانشجوی معلمان با موضوعاتی همچون انواع روش‌های تدریس و کاربرد آن‌ها به صورت عملی، روش‌های مختلف ارزشیابی و همچنین با شیوه‌های برنامه ریزی آشنایی لازم را به دست آورند. در کارورزی شماره ۳ دانشگاه فرهنگیان دانشجوی معلمان با مهارت‌هایی همچون تحلیل محتوای کتب درسی طراحی طرح یادگیری و تاثیر آن بر یادگیری دانش آموزان را بسنجند در حالی که در کارورزی شماره ۳ دانشگاه فنلاند دانشجوی معلمان برای تدریس یک جلسه کامل برنامه ریزی انجام می‌دهند، مهارت‌های تفکر پژوهش محور را به کار می‌بندند و موضوعات احتمالی برای پایان نامه کارشناسی ارشد خود را مورد بررسی قرار می‌دهند. در کارورزی نهایی در دانشگاه فرهنگیان دانشجوی معلمان باید با تحلیل محتوای درسی در فرآیند درس پژوهی با ثبت واکاوی تجربیات خود یافته‌های حاصل از عملکرد حرفه‌ای خود در سطح مدرسه را گزارش نمایند اما در کارورزی شماره ۴ تربیت معلم فنلاند دانشجوی معلمان با به کارگیری تفکر پژوهش محور تدریس مستقل انجام می‌دهند و بر روی موضوعات پایان نامه کارشناسی ارشد خود، کار می‌کنند.

زمان و مکان :

مرحله اول و دوم: توصیف و تفسیر

-دانشگاه فرهنگیان :

بر اساس برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان به طور کلی دانشجوی معلمان ایران، ۵۱۲ ساعت از کل ساعت آموزشی دوره چهار ساله خود را به کارورزی اختصاص می‌دهند. که معادل با ۱۴,۹٪ از آموزش آنها است. با شروع ترم در دو سال آخر تحصیل دانشجوی معلمان برای گذراندن دوره کارورزی خود در مدارس کارورزی حضور پیدا می‌کنند.

به دلیل این که دانشگاه‌های فرهنگیان مدارس وابسته به خود ندارند وزارت آموزش و پرورش موظف به فراهم آوردن زمینه‌های اجرای آن است. از همین جهت تعیین مدارس کارورزی از طریق هماهنگی مناطق آموزش و پرورش و موافقت مدیر مدرسه و پس از آن هماهنگی با معلم کلاس صورت بگیرد. (بختیاری، احمدی، ۱۳۹۸)

-دانشگاه تربیت معلم فنلاند :

آنجاییکه در نظام تربیت معلم فنلاند حداقل مدرک تحصیلی برای شروع تدریس در مدارس کارشناسی ارشد از می‌باشد، برنامه کارورزی به دو بخش تقسیم می‌شود. درس کارورزی ۱ و ۲ یعنی سه سال اول دوره تربیت معلم، کارورزی ۳ و ۴ در دوره کارشناسی ارشد یعنی دو یا سه سال آخر ارائه می‌شود. به طور کلی واحدهای کارورزی ۱۵ الی ۲۵ درصد کل ساعات آموزشی را به خود اختصاص می‌دهند. البته ممکن است در دانشگاه‌های مختلف با توجه به شرایط محلی متفاوت باشد (کانسانن، ۲۰۰۳).

دانشگاه‌های تربیت معلم در فنلاند یک یا دو مدرسه وابسته به دانشگاه دارند که با نام مدارس تربیت معلم شناخته می‌شوند. در این مدارس علاوه بر آموزش دانش آموزان، زمینه کسب تجربه دانشجوی معلمان نیز فراهم می‌شود (بختیاری، احمدی، ۱۳۹۸).

مرحله سوم و چهارم: همجواری و مقایسه

کارورزی دانشگاه فرهنگیان زمان کمتری را در مقایسه با کارورزی در تربیت معلم فنلاند به خود اختصاص می‌دهد. از طرفی دیگر مدارس کارورزی دانشجوی معلمان در دانشگاه فرهنگیان باید با هماهنگی دوطرفه دانشگاه فرهنگیان و وزارت آموزش و پرورش صورت بگیرد و تایید استاد راهنما، مدیر مدرسه و در نهایت معلم لازم است. این در حالی است که دانشگاه های تربیت معلم در فنلاند چند مدرسه وابسته به خود دارند که زیر نظر دانشگاه اداره می شود و دانشجوی معلمان برای گذراندن دوران کارورزی خود به این مدارس مراجعه می کنند.

محتوا برنامه درسی

مرحله اول و دوم: توصیف و تفسیر

-دانشگاه فرهنگیان:

جدول ۶- محتوای برنامه درسی کارورزی در ایران

سرفصل دوره	کارورزی
	کارورزی ۱
	مسئله شناسی آموزش/یادگیری، روایت پژوهی، انتشار
	کارورزی ۲
	۱۰ روز در دانشگاه: کارگاه‌های مسئله شناسی، پژوهش روایی، جلسات تحلیل مشاهدات
	۶ روز در مدرسه: مشاهده + مسئله یابی ساختار فیزیکی، ساختار اداری، روابط عاطفی و وضعیت آموزشی
	موقعیت شناسی، فعالیت آموزش/یادگیری، توسعه حرفه‌ای، انتشار
	کارورزی ۳
	۱ روز در دانشگاه: معارفه
	۱۲ روز در مدرسه: طراحی و اجرای ۶ فعالیت و تامل بر روی آنها با توجه به مسائل مشاهده شده در ترم قبل
	طراحی و هدایت یادگیری به کمک معلم/توسعه حرفه‌ای و انتشار
	کارورزی ۴
	۱ روز در دانشگاه: معارفه
	۱۵ روز در مدرسه: طراحی و اجرای ۶ تدریس همراه با کنش پژوهی (انفرادی)
	طراحی، تولید و هدایت یادگیری به طور مستقل، تامل حرفه‌ای انتشار
	۱ روز در دانشگاه: معارفه
	۱۲ روز در مدرسه: طراحی و اجرای یک فصل واحد یادگیری در قالب چرخه درس پژوهی

بر اساس یافته‌های پژوهش ملکی و همکاران (۱۴۰۰) و همانگونه که در جدول بالا نیز مشاهده می‌شود در کارورزی ۱ مشاهده و گزارش نویسی ساختار فیزیکی مدارس، ساختار اداری، گزارش عاطفی و گزارش آموزشی از دانشجویان انتظار می‌رود و در این مرحله تدریس ندارند. در کارورزی ۲ با توجه به مسائلی که در کارورزی یک مشاهده شد دانشجوی معلمان موظف به اجرای ۶ فعالیت و تامل بر روی آن هستند. در کارورزی شماره ۳ تدریس دانشجوی معلمان شروع می‌شود و از دانشجوی معلمان انتظار می‌رود توانایی طراحی و اجرای ۶ تدریس همراه با کنش پژوهی فردی را داشته باشند. در آخرین سطح از کارورزی از دانشجوی معلمان خواسته می‌شود یک فصل واحد یادگیری را در قالب درس پژوهی طراحی و اجرا کنند.

-دانشگاه تربیت معلم فنلاند:

در این قسمت برای سهولت مقایسه محتوای برنامه کارورزی در ایران، کارورزی ۱ و ۲ که دانشجوی معلمان فنلاندی در دوره کارشناسی خود می‌گذرانند مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

جدول ۲-۲-۳، محتوای درسی کارورزی در فنلاند

کارورزی ۱	کارورزی ۲
کل دوره ۷ هفته می باشد.	کل دوره ۵ هفته می باشد.
هفته اول: برنامه ریزی تدریس	هفته اول: انتخاب موضوع پژوهشی و برنامه ریزی برای تدریس
بقیه هفته ها: تدریس به صورت گروهی و انفرادی در موضوعاتی همچون ریاضی، زبان فنلاندی و دو موضوع دیگر	بقیه هفته ها: پژوهش علمی + تدریس

همانگونه که در جدول نیز مشاهده می شود در کارورزی ۱، دانشجو معلمان فنلاندی تدریس را نیز زیر نظر معلم راهنما آغاز می کنند و در کنار تدریس انفرادی به صورت گروهی نیز تدریس دارند. همچنین در کارورزی شماره ۲، در کنار تدریس به دنبال موضوع مناسب برای پژوهش پایان نامه خود هستند. همجواری و مقایسه:

در دانشگاه های تربیت معلم فنلاند برخلاف ایران تدریس از همان اولین کارورزی شروع می شود این در حالی است که در دانشگاه فرهنگیان تدریس از کارورزی شماره ۳ شروع می شود. برنامه کارورزی فنلاند بر محوریت پژوهش های علمی استوار است این در حالی است که در دانشگاه فرهنگیان گزارش نویسی، کنش پژوهی کد نویسی و... مد نظر می باشد. در دانشگاه تربیت معلم فنلاند علاوه بر تدریس انفرادی تدریس گروهی نیز صورت می گیرد در صورتی که در دانشگاه فرهنگیان تدریس تنها به صورت انفرادی انجام می شود. با توجه به مطالعات انجام شده و بررسی های صورت گرفته پیشنهادات زیر در خصوص برنامه کارورزی در ایران و اجرای آن ارائه می شود:

- توجه و ارزیابی دقیق تر رشد حرفه ای دانشجو معلمان در دوران کارورزی
- افزایش طول دوره کارورزی در ایران به منظور حمایت رشد حرفه ای دانشجو معلمان
- اختصاص تعداد واحدهای بیشتر به دوره کارورزی در ایران
- ضرورت بازنگری در برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان به منظور کیفیت بخشی و حرکت به سمت کاربردی شدن اهداف و محتوا تعریف شده در سرفصل ها
- ارتباط بیشتر بین دانشگاه فرهنگیان و آموزش و پرورش به جهت سهولت در تعیین مدارس کارورزی دانشجو معلمان و کوتاه شدن پروسه دست و پا گیر مراحل اداری آن
- با توجه به اینکه در کارورزی ۱، فقط مشاهده صورت می گیرد بهتر است زمینه های تدریس ساده برای دانشجو معلمان از همان ابتدا فراهم شود تا زمینه رشد حرفه ای بهتر فراهم شود.
- آغاز شدن روند تدریس دانشجو معلمان از کارورزی ۱ به منظور افزایش صلاحیت های حرفه ای معلمی به صورت پیوسته و ادامه دار
- اجرای دوره کارورزی با محوریت پژوهش علمی و توجه بیشتر به انجام تحقیقات علمی به جای نوشتن گزارش های طولانی و وقت گیر که نقشی کم اهمیت و بدون سود و فایده آنچنانی بر دانش دانشجو معلمان دارند.

بحث و نتیجه گیری

یکی از عوامل کلیدی و بسیار مهم نظام آموزش و پرورش در کشورهای موفق و پیشرفته جهان، توجه به برنامه کارورزی در تربیت معلمان می باشد. بنابراین توجه صاحب نظران و سیاست گذاران در پرورش چنین معلمانی با صلاحیت و شایستگی مطلوب از طریق بازنگری در برنامه کارورزی، اهداف و انتظارات، مدت زمان و کاربردی بودن این دوره از ضرورت های مهم نظام تعلیم و تربیت تعلیم است. از آنجا که در نظام آموزش و پرورش به عقیده صاحب نظران

معلمان محور اصلی در موفقیت و رشد تعلیم و تربیت یک جامعه می‌باشند اگر در فرآیند دوره کارورزی به رشد و بالندگی دانشجو معلم در همه حیطه‌های شغلی و حرفه‌ای توجه شود در آینده‌ای نه چندان دور شاهد نظام آموزشی کارآمدتری خواهیم بود.

توجه به دوره کارورزی در دو کشور از مشابهت‌های هر دو نظام تربیت‌معلم کشور ایران و فنلاند می‌باشد. مقایسه مولفه‌های دوره کارورزی در نظام تربیت‌معلم کشور فنلاند نشانگر آن است که به مسئله ضرورت و اهمیت این دوره به صورت تخصصی و علمی توجه شده است. احمدی و الهامیان (۱۳۹۹) در پژوهشی ضمن تبیین رویکرد برنامه درسی کارورزی دانشگاه فرهنگیان اذعان داشته‌اند که کارورزی با چالش ساختارهای سازمانی، حاکمیت روش‌های سنتی، قوانین و رویه‌های حاکم بر روابط میان دانشگاه و آموزش و پرورش و همچنین عدم حمایت از مجریان کارورزی رو به رو بوده است. ر تربیت‌معلم ایران تعداد واحد کمتری به این درس اختصاص داده شده است. حداقل مدرک تحصیلی معلمان برای تدریس در هر سه دوره ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم کارشناسی ارشد می‌باشد این در حالی است که دانشجو معلم در ایران با مدرک کارشناسی فارغ‌التحصیل می‌شوند و از نظر مدرک تحصیلی دو کشور باهم متفاوت هستند در همین راستا نیز دو کشور از لحاظ تعداد دوره‌های کارورزی در دانشگاه فرهنگیان مشابه‌اند ولی تعداد واحد‌های کارورزی در دو کشور مورد مطالعه متفاوتند.

اهداف دوره‌های کارورزی تعداد دوره‌های کارورزی مشابه‌اند ولی تعداد واحدهای کارورزی در دانشگاه‌های تربیت‌معلم فنلاند از منطقه‌ای دیگر متفاوت است اما با همین وجود به طور کلی اهداف کارورزی در کشور فنلاند حول دو محور اساسی توسعه تعامل و توسعه تدریس می‌چرخد که چشم‌انداز تربیت‌معلم فنلاند بر تربیت‌معلم فکور می‌باشد. در فنلاند طی چهار برنامه کارورزی دانشجو معلم حضور در مدارس را تجربه خواهند کرد که ماهیت فعالیت‌های هر برنامه با اهداف آن برنامه همخوانی دارد این در حالی است که اهداف کارورزی در ایران ذیل چهار برنامه کارورزی ۱، ۲، ۳ و ۴ با عناوین یکسان و بیشتر متکی به نوشتن گزارش توسط دانشجو معلم به اشکال مختلف همچون روایت پژوهی، اقدام پژوهی و درس پژوهی، بدون در نظر گرفتن تناسب فعالیت‌های هر دوره می‌باشد که نوشتن چنین گزارش‌هایی دست و پا گیر بیشتر شبیه تکلیف هستند تا هدف. این یافته با نتایج تحقیقات افشاری و همکاران (۱۴۰۱) همسویی کامل دارد زیرا در تحقیقات آنها در پژوهشی تحت عنوان ارائه یک مدل مفهومی برای اجرای دوره کارورزی به صورت مجازی قید شده است که برنامه کارورزی در دانشگاه فرهنگیان بر مشاهده تاملی استفاده از پژوهش‌روایی، درس پژوهشی و به طور کلی بیان روایات استوار است و بنابر اظهارات احمدی و همکاران (۱۳۹۸) ملاک ارزیابی و تحقق اهداف در دانشگاه فرهنگیان گزارش‌های آنها می‌باشد که در برخی از مواقع ساختگی و فاقد ارزش‌های اعتباری می‌باشند. این در حالی است که یافته‌های پژوهش بازدار قمچه قیه و همکاران (۱۴۰۲) نتیجه‌ای متفاوت را اعلام کرده‌اند و در تحقیقات خود نوشتن روایات و داستان‌ها را توسط دانشجو معلم در دوره کارورزی فعالیتی مثبت قلمداد کرده‌اند و اذعان داشته‌اند روایات و گزارش‌هایی که دانشجو معلم از محیط کلاس درس و مدرسه ثبت می‌کنند مهم‌ترین ابزاری است که تمرکز بر خود حرفه‌ای را میسر می‌کند تا دانشجو معلم توانایی‌های خود را مورد کنکاش قرار داده و به سطح بالاتری از مهارت ارتقا پیدا کنند.

دانشگاه فرهنگیان به شیوه مباحثه، تعامل، هدایت و ارشاد دانشجو معلم چندان توجهی نشان نمی‌دهد. اهداف کارورزی در ایران برای هر دوره به صورت جداگانه تعریف شده است و این اهداف با یکدیگر ارتباط زیادی ندارند. یافته‌های این پژوهش با یافته‌های پژوهش باغملک و همکاران (۱۴۰۱) از لحاظ بررسی برنامه کارورزی در ایران و فنلاند هم‌سو می‌باشد از آنجا که طبق این پژوهش مشخص شد برنامه کارورزی فنلاند نسبت به ایران از توجه بالاتری برخوردار می‌باشد و تربیت‌معلم فنلاند برنامه هدفمندتر و مشخص‌تری را نسبت به برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان ارائه می‌دهد. همچنین در همین پژوهش به اهداف کارورزی دانشگاه فنلاند اشاره شده است که اهداف در هر دوره

بصورت دقیق توضیح داده شده‌اند و نتایج پژوهش حاضر نیز مهر تاییدی بر یافته‌های پژوهش‌های قبل می‌باشد که اهداف کارورزی در دانشگاه فرهنگیان بصورت کلی و نامشخص ذکر شده‌اند.

همانگونه که در پژوهش بازوبندی، دانش و بختیاری (۲۰۲۳) نیز اشاره شده بود طول برنامه کارورزی در ایران به نسبت بقیه دروس تئوری کمتر می‌باشد این در حالی است که در دانشگاه‌هایی همچون میسوری جنوبی و هاروارد زمان اختصاص یافته به درس کارورزی بیشتر می‌باشد که در این پژوهش نیز به چنین نتیجه‌ای بصورت صریح اشاره شده است زمان اختصاص یافته به کارورزی فنلاند نسبت به ایران بیشتر می‌باشد این در حالی است که انتظار می‌رود دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان تعداد روزهای بیشتری را جهت مواجهه با محیط واقعی و مشکلاتی که در آینده روبه رو خواهند شد در مدارس کارورزی بگذرانند. دانشجو معلمان در فنلاند کارورزی خود را در مدارس وابسته به دانشگاه‌های تربیت‌معلم می‌گذرانند این در حالی است که برای مشخص شدن مدرسه کارورزی در ایران باید هماهنگی دانشگاه فرهنگیان و وزارت آموزش و پرورش صورت گیرد که وجود واسطه در تعیین مدارس مشکلاتی از قبیل اتلاف وقت، عدم هماهنگی ارگان‌ها در سازماندهی و... را بوجود خواهد آورد. در تربیت‌معلم فنلاند به محتوای برنامه درسی توجه و اهمیت زیادی داده شده است و برپایه پژوهش محوری استوار است. دانشجو معلمان فنلاندی از همان ابتدا و در سطوح اولیه تدریس خود را آغاز می‌کنند که در مراحل اولیه با تدریس ساده آغاز می‌کنند و تدریس آنها گاهی به صورت گروهی و گاهی به صورت افرادی نیز صورت می‌گیرد.

با توجه به یافته‌های این پژوهش، از برنامه ریزان و ناظران دوره کارورزی دانشگاه فرهنگیان انتظار می‌رود ضمن توجه به کاستی‌ها و کمبودهای موجود، نقاط قوت برنامه کارورزی کشور فنلاند را مورد توجه قرار دهند و ضمن الگوگیری و بومی سازی این موارد در صدد کاهش این نقیصه‌ها برآیند. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود در تحقیقات آتی خود به ابعاد مختلف کارورزی در کشورهای مختلف که در این زمین عملکرد مطلوبی داشته‌اند و مقایسه آن با مقوله کارورزی در ایران برای وام‌گیری در جهت ارائه پیشنهاد ارتقای برنامه کارورزی در نظام تعلیم و تربیت ایران بپردازند.

مشارکت نویسندگان:

مقاله حاضر نتیجه پژوهش مشارکتی نویسندگان مذکور می‌باشد.

تشکر و قدردانی:

بدینوسیله برخود لازم می‌دانم به رسم ادب کمال تشکر و قدردانی را از اعضای هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان اراک جناب آقای دکتر مقصودی و جناب آقای دکتر خدامرادی که بدون هیچ چشم‌داشتی و متواضعانه من را راهنمایی کردند، داشته باشم. بی شک این مقاله بدون راهنمایی‌های ارزشمند این دو بزرگوار راه به جایی نمی‌برد. همچنین از سردبیر نشریه جناب آقای دکتر عظیمی و داروران گرامی که صبورانه در فرآیند داوری این مقاله زحمات وافر را متحمل شدند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

تعارض منافع:

اینجانب عطیه ملک زاده نویسنده مسئول مقاله پیش رو از جانب سایر نویسندگان مقاله اعلام می‌دارم که در رابطه با انتشار مقاله ارائه شده به طور کامل از اخلاق نشر، از جمله سرقت علمی / ادبی، سوء رفتار، جعل داده‌ها و یا ارسال و انتشار دوگانه پرهیز نموده و در این راستا منافع تجاری وجود ندارد و نویسندگان این مقاله در قبال ارائه اثر خود وجهی

دریافت ننموده‌اند. هم چنین بنده از جانب سایر نویسندگان اعلام می‌دارم که این اثر، قبلاً در جای دیگری منتشر نشده، همزمان به نشریه دیگری ارائه نگردیده و کلیه حقوق استفاده از محتوا، جداول، تصاویر و ... به ناشر محول می‌گردد.

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

منابع

- احمدی، آمنه، و الهامیان، نگار (۱۳۹۹). بررسی برنامه درسی کارورزی با رویکرد تربیت‌معلم فکور از منظر استادان دانشگاه فرهنگیان. *پژوهش در تربیت‌معلم*، ۳(۲)، ۳۷-۹.
- اسلامی، زهرا؛ حکیم‌زاده، رضوان و صبوری، علی اکبر. (۲۰۱۸). مطالعه تطبیقی تبیین چارچوب‌های سنجش کیفیت پژوهش در نظام آموزش عالی ایران با کشورهای انگلیس، استرالیا، هلند، ایتالیا و هنگ کنگ. *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۴۲(۱۲)، ۷۶-۵۹.
- افشاری، مجید؛ چشمه خاور، امیرحسین و کاشفی، حمیدرضا. (۱۴۰۱). ارائه یک مدل مفهومی برای اجرای دوره کارورزی به صورت مجازی. *پژوهش در مطالعات برنامه درسی*، ۲(۱)، ۷۶-۹۵. doi: 10.48310/jcdr.2022.2710
- بختیاری، ابوالفضل؛ احمدی، جمشید. (۱۳۹۸). تربیت‌معلم مطالعه موردی در چهارده کشور. تهران: دانشگاه فرهنگیان
- جعفریان، وحیده، و محمودی، فیروز. (۲۰۱۹). پدیدارشناسی تجارب معلمان راهنمای کارورزی از طرح جدید کارورزی در دانشگاه فرهنگیان تبریز. *تدریس پژوهی*، ۷(۲)، ۶۹-۵۴.
- حجازی، اسد. (۱۴۰۱). شناسایی اهداف و فعالیت‌های مطلوب در برنامه درسی کارورزی تربیت‌معلم ایران. *مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۱۱(۱)، ۷۶-۴۷.
- حیدری‌عبدی، احمد. (۱۹۹۵). نظام تربیت‌معلم در ژاپن و مقایسه آن با نظام تربیت‌معلم در ایران. *تعلیم و تربیت*، ۴۳(۱۱)، ۴۹-۸۶.
- بازدار قمچی قیه، مرتضی و بهلولی، محمد رحیم. (۱۴۰۳). روایات به عنوان ابزاری برای خود پژوهی دانشجو معلمان در دوره‌های کارورزی. *پژوهش در مطالعات برنامه درسی*، ۳(۱)، ۱-۱۰. doi: 10.48310/jcdr.2024.15348.1076
- کلیات اجرای کارورزی، دانشگاه فرهنگیان. (۱۳۹۳). معاونت آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان
- موسسه ملی آموزش (۱۳۹۹). *کارورزی تربیت‌معلم در سنگاپور*. ترجمه خسرو نظری و محمد واشقانی فراهانی، تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان
- موسی پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۷). مطالعه تجربیات حاصل از اولین دوره اجرای برنامه کارورزی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف برای بازنگری برنامه کارورزی در دانشگاه فرهنگیان. *گزارش پژوهشی*، تهران: دانشگاه فرهنگیان
- پژوهشی، تهران: دانشگاه فرهنگیان
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۹۴). معلم و تربیت‌معلم در کره جنوبی و ایران. نقد و ارزیابی در قالب چند نکته، نخستین همایش تربیت‌معلم. پردیس نسیبه

Bazobandi, M. H., Danesh, M., & Bakhtiari, A. (2023). Comparison of Teacher Training Internship in Farhangian University (Iran) with Harvard University and Missouri Southeast University (USA). *Iranian Journal of Comparative Education*, 6(3), 2658-2692.

- Bavakhany, A., Yarmohamadian, M. H., & Keshtiaray, N. (2019). A comparative study of revision models of teacher education curriculum in Australia, Singapore and Turkey: New Pattern for Iran. *Iranian Journal of Comparative Education*, 2(3), 278-297.
- Brown, N. (2008). Assessment in the Professional Experience Context. *Journal of University Teaching and Learning Practice*, 5(1), 88-101.
- Choy, D., Wong, A. F., Goh, K. C., & Ling Low, E. (2014). Practicum experience: Pre-service teachers' self-perception of their professional growth. *Innovations in Education and Teaching International*, 51(5), 472-482.
- Garet, M. S., Porter, A. C., Desimone, L., Birman, B. F., & Yoon, K. S. (2001). What makes professional development effective? Results from a national sample of teachers. *American educational research journal*, 38(4), 915-945.
- Hajazi, A., & Bakhtiari, A. (2021). A Comparative Study of Teacher Education Internship Curriculum in Iran, Australia and Singapore. *Iranian Journal of Comparative Education*, 4(1), 1024-1046.
- Hosseini, S. S. (2013). *Guide to internship and practical work in organizations*. Tehran: Academic Center for Education, Culture and Research. [in Persian].
- Kansanen, P. (2003). Teacher education in Finland: Current models and new developments. Institutional approaches to teacher education within higher education in Europe: *Current models and new developments*, 85-108.
- Michos, K., Cantieni, A., Schmid, R., Müller, L., & Petko, D. (2022). Examining the relationship between internship experiences, teaching enthusiasm, and teacher self-efficacy when using a mobile portfolio app. *Teaching and Teacher Education*, 109, 103570.
- Nazari, K. (2023). A Comparative Study of Teacher Training Internship System in Iran and Singapore. *Educational and Scholastic studies*, 12(3), 457-485.
- Nazari, K., Bahrami, S., & Namdari Pejman, M. (2023). A comparative study of teacher recruitment and supply methods in Iran and Malaysia. *Iranian Journal of Comparative Education*, 6(3), 2605-2634.
- Rogayan Jr, D. V., & Reusia, D. H. R. (2021). Teaching Internship from the Metaphorical Lens of Filipino Prospective Teachers. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(3), 798-806.
- Sahlberg, P. (2021). *Finnish lessons 3.0: What can the world learn from educational change in Finland?*. Teachers College Press.
- Talkhabi, M. and Faqiri, M. (2014). *teacher student intership*. Tehran: Farhangian university publisher. [in Persian]
- Ugalingan, G., Edjan, D., & Valdez, P. N. (2021). Online Internship experiences among pre-service ESL teachers in the Philippines: Challenges and opportunities. *TESL-EJ*, 25(3), n3.
- Zhang, H. (2021). A comparative study on the internship handbooks and their guiding effects for pre-school undergraduates in China and Australia. *Frontiers in Educational Research*, 4(8), 1-8.